

ÎNSEMĂNĂRI ȘI LUCRĂRI ALE STUDENȚILOR

GÂNDURI DIN EXCURSIA DE STUDII A STUDENȚILOR IN TRANSILVANIA

Fiecare tânăr, în special un student al unei facultăți de istorie - geografie, după o anumită perioadă de acumulări simte nevoia materializării, vizualizării unor etape istorice. Ce colț din această țară ar putea fi mai semnificativ din punct de vedere istoric decât Transilvania? Numai la întâlnirea cu istoria ne putem da seama de vremelnicia noastră, compensată de durabilitatea faptelor.

În această parte de țară comuniunea natură - om - istorie merge până la identitate într-o simetrie și armonie geografică închipuind un uriaș amfiteatru natural care, pentru geograful francez E. de Martonne era pământul "cel mai bine rotunjit dintre țările Europei centrale". Trecând prin pasul Tihuța pătrunzi pe unduitoarea vale a Bistriței ardelene. Grandoarea pasului ne-a ridicat de la început la înălțimea unei trăiri sufletești care a persistat intens pe durata celor 168 de ore de contact direct cu istoria și mai vibrează încă în sufletele noastre.

Se poate spune că în Transilvania fiecare bulgăre de pământ respiră istorie. Istoria transilvană este o parte inseparabilă a evoluției bimilenare românești, unitară în liniile ei de exprimare fundamentale, este o componentă a îndelungatului proces istoric ireversibil care a plămădit statul național unitar în anul 1918. Caracterul românesc al Transilvaniei nu l-au putut șterge vitregiile istoriei: invaziile popoarelor migratoare sau agresiunea regalității maghiare din secolele X-XIII, colonizările premeditate ale unor etnii străine, ocupația habsburgică sau anexarea ei la Ungaria în 1867.

Întotdeauna, fie centru al puterii politice dacice sau provincie romană, fie vatră de viațuire românească în secolul invaziilor migratorilor sau voievodat aflat în legături specifice relațiilor internaționale ale vremii cu Ungaria de care a fost complet separată, fie principat autonom de la 1541 până la 1699 când a intrat sub dominația Imperiului habsburgic, păstrându-și autonomia de mare principat până la 1867, Transilvania a avut o existență politică de sine stătătoare similară celorlalte țări românești extracarpătice.

Accidentul istoric reprezentat de înglobarea forțată a Transilvaniei la Ungaria în 1867, situație ce a durat până în 1918, a fost contrar evoluției îndelungate și sigure către unitatea politică românească a bazinului carpato-danubian, dar în deplină concordanță cu

peisajul politic european.

Bogățiile solice și subsolice ale Transilvaniei cât și poziția sa strategică în conformitate cu interesele marilor puteri în acea vreme au determinat rivalități de dominație, cărora li s-a opus politica energetică a imensei mulțimi adunată la 1 decembrie 1918 la Alba Iulia și care a hotărât soarta acestui neam.

Spiritul de unitate, de apărare a ființei naționale s-a manifestat în fiecare etapă istorică susținut de strălucitele minți pe care le-a dat această provincie a țării. Istoria fiecărui oraș transilvănean este racordată la istoria întregii provincii.

Situat într-un cadru natural deosebit care-l face accesibil din diferite direcții - orașul Cluj-Napoca - așezare milenară (vatră de civilizație dacă și apoi daco-romană, *civitas primarica* al țării din secolul al XVI-lea, important centru social-economic), dispune de un important patrimoniu cultural-artistic. Mergând pe străzi ce emană parfum de epocă, admirând îmbinarea fericită a stilurilor vechi și nou înțelegi că modernitatea își trage seva din trecut. Orașul, aflat în inima provinciei și a țării adăpostește, cum e și firesc, Muzeul de istorie al Transilvaniei a cărui valoare deosebită este dată de exponatele ce reflectă rezultatele săpăturilor efectuate la Sarmisegetusa timp de 40 de ani la care se adaugă diverse mărturii ale autohtoniei, vechimii și continuității românești pe aceste meleaguri.

Alba Iulia - "cheia de boltă" a realizării idealului unității naționale - este un alt simbol al vibranțelor trăiri românești. Porțile acestui oraș au fost martorele celor mai semnificative momente istorice: intrarea lui Mihai Viteazul - cel ce se va intitula "domn al Țării Românești și Ardealului și a toată țara Moldovei"; aici au fost încarcerati și trași pe roată Horea, Cloșca; tot aici, ca un destin, s-au difuzat ideile pașoptismului revoluționar european. Oraș-muzeu prin mărturiile sale - cetatea, catedrala romano-catolică, catedrala ortodoxă, Muzeul și sala Unirii, biblioteca Batthyaneum fiind doar câteva din monumentele istorice existente.

Am putut observa cu câtă atenție sunt păstrate și conservate cărțile vechi, aceste martore ale întâmplărilor fericite sau dramelor scrise uneori stângaci și grăbit alteori cu o deosebită artă, grijă, cărți aflate la biblioteca Batthyaneum din Alba, fondată la 1792 și care, în prezent, însumează 55.000 de volume foarte valoroase.

Nu se poate vorbi de Transilvania fără a aminti de "Școala ardeleană" cu Samuil Micu, Gh. Șincai, P. Maior și alții ale căror lucrări au reprezentat chintesența spirituală a năzuințelor românești de aici. Iluminiștii transilvăneni erau cei chemați a săvârși cât mai repede ceea ce istoria nu izbutise a săvârși vreme de un mileniu. Iar dacă n-au avut spadă au crezut, cu o nebiruită putere, în tăria cuvântului rostit sau scris. Cartea a fost și va rămâne o lucrare a minții omenești cu puteri de zeitate.

Înmănunchind diversele-i etnii: maghiari, germani, sași, secui Transilvania a creat o istorie și o cultură remarcabil de unitare. Pentru noi, ca viitori dascăli ai istoriei neamului va răsună mereu ca un legământ îndemnul marelui Iorga de a nu risipi nici o etapă istorică și de cultură ce se încheie pentru că ea "lasă în floarea uscată semințele vremii noi".

SIMONA PAVELIUC, anul al IV-lea